

Skromný potomek slavného rodu

Název emise: Tradice české známkové tvorby
- Jiří Bouda

Den vydání: 20. ledna 2018

Hodnota: A (ke dni vydání 16 Kč, od 1. února 19 Kč);
č. 958 (ČP)

Rozměr známkového obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Vladimír Suchánek

Liniová kresba a rytina FDC: Miloš Ondráček

Druh tisku: plnobarevný OF s liniovou kresbou

Papír: fl-an-OF; **Tisk:** PTC Praha

Tiskové formy: zn. 4x 50, SL 6x (8 + 4K)

Náklad: 750 tis. + 17 tis. SL

FDC: OTp v barvě černozelené

Tisk: PTC Praha; **Náklad:** 3.300

můžete si ho prohlédnout hned jako první obraz na schodišti. Po roce 1948 se Čumpelík stal nejpřednějším představitelem socialistického realismu a my se s jeho pracemi můžeme setkat na

známkách 2 a 3 Kčs k 30. výročí založení KSČ 1951, 60 h Den čs. armády 1953 a 30 h Budování a obrana vlasti 1956. Jak byl do takového prostředí přijat Jiří Bouda nevíme, ale svou zálibou v technických tématech jistě nepůsobil kontroverzně, takže si svou základní vojenskou službu odbyl nejspíš v klidu.

Cyryla Boudu zná u nás každý filatelista – byl autorem mnoha poštovních známek, z nichž pětikorunová (to byla tehdy spousta peněz – asi jako dnešní stokoruna!) ke Světové výstavě poštovních známek PRAGA 1962 dokonce získala od sběratelů vlastní láskyplné označení *Velké prádlo*. Tak trochu ve stínu slavného otce, profesora pedagogické fakulty Univerzity Karlovy a tvůrce vitráže v chrámu sv. Víta, byl jeho syn Jiří (1934-2015), rovněž grafik a autor našich známek a celin. Výtvarné nadání dostal do kolébky – mezi předky jeho tatínka byla umělců celá řada. Jiřího dědeček byl profesorem výtvarné výchovy na střední škole, jeho babička Anna Boudová-Suchardová byla malířkou a pocházela ze slavné rodiny sochařů a řezbářů Suchardů z Nové Paky, kteří své řemeslo dědili už od konce 18. století. Byla mezi nimi řada originálních osobností a originální – jako tvůrce i jako člověk – byl i jejich potomek Jiří Bouda. Podobně jako jiný velký umělec, Antonín Dvořák, měl i on velkou zálibu v železnici (Dvořák prý dokonce prohlásil: „*Všechny svoje symfonie bych dal za to, kdybych vynalezl lokomotivu!*“). Bouda zase po absolvování Státní grafické školy a Vysoké školy uměleckoprůmyslové (u Karla Svolinského, mj. předního tvůrce našich známek) v roce 1959 neusiloval o místo ve svém oboru – které by jistě i s ohledem na rodinnou tradici snadno získal –, ale nastoupil jako signalista na železniční stanici Praha-Bubny, kde mohl být ve styku s lokomotivami a vlaky vlastně neustále. Nakonec, ne nadarmo se říká, že není nad to, když člověk má svou práci rád a těší se do ní!

K umění se vrátil po nástupu na vojnu, kde byl zařazen do Armádního výtvarného studia. To byl útvar zřízený v roce 1953 za ministra Čepičky, v němž se za čtyři desetky let jeho existence postupně vystřídal na tři sta výtvarníků-vojáků základní služby a několik desítek malířů jako civilních zaměstnanců. V rámci resortu studio přečkalo i konec komunistické diktatury v roce 1989. Nejprominentnějším členem jeho zakladatelské generace byl Jan Čumpelík, za první republiky docela dobrý malíř, od nějž v Domě filatelie visí portrét brigádního generála Ing. Jaroslava Matičky, ruského a francouzského legionáře a později velitele Vojenského leteckého ústavu (vojenští letci byli u nás po vzniku republiky průkopníky letecké pošty). Kdybyste šli někdy do redakce Filatelie,

Po jejím skončení převzal úkol, s jakým se hned tak některý výtvarník nepotká: Bylo mu svěřeno restaurování Langweilova modelu Prahy v Muzeu hl. města Prahy. Záchrana ojedinělé památky trvala dlouhých šest let a Jiří Bouda na ní pracoval se svou budoucí manželkou Janou, rovněž výtvarnicí. Jak se jim dílo povedlo můžeme alespoň trochu posoudit na známce 7,50 Kč *Praha – Malá Strana – 750 let* (Pof. 508), vydané s tímto námětem před jedenácti lety ke Světové výstavě poštovních známek PRAGA 2008. Už tehdy mě trochu zamrzelo, že úkol vytvořit návrh této známky byl svěřen Václavu Kučerovi (zhostil se ho přítom dobře), a ne Jiřímu Boudovi, který měl k modelu niterný vztah a tolik let se jím každodenně zabýval... Důvodem možná bylo, že byl považován za specialistu na zobrazování tematiky dopravy, zejména kolejové, a na jeho dávné restaurátorské údobí se pozapomnělo.

Do naší známkové tvorby se Jiří Bouda zapojil poměrně pozdě, v roce 1982 známku 6 Kčs 60. výročí *Mezinárodní železniční unie*, to mu

táhl pomalu na padesátku (jeho otec Cyril byl autorem emise Zimní sletové sokolské hry 1938 v sedmatřiceti). Pak vyšla *Kolejová vozidla 1986* a o tři roky později mu byl svěřen úkol navrhnout známku na počest svého tatínka (Pof. 2920).

Známkové tvorbě se Jiří Bouda věnoval i v České republice, asi nejznámější je jeho návrh aršíku *Doprava – železnice roku 1900 a roku 2000* (Pof. A254/5), na jehož spodní známce specialisté rozeznávají dvě podoby – s deskovou vadou a bez ní (ta je vzácnější).

Když jsem se v úvodu zmínil o Antonínu Dvořákově a jeho zájmu o železnici, který měl společný s Jiřím Boudou, musím uvést, že se i pomyslně setkali – grafik

byl ilustrátorem knihy *Antonín Dvořák a lokomotivy*, která vyšla v roce 2004.

K osmdesátým narozeninám pak Boudovi vyšla kniha *Poutnický deník*, v níž popisuje, a hlavně ilustruje barevnými akvarely své tři daleké cesty na kole (byl to historický Favorit z roku 1959), na něž se začal vydávat na prahu sedmdesátky, poté co na těžkou nemoc umřela jeho žena. Pro představu zmíníme tu od kostelíka svatého Matěje v Praze 6 až do dalekého Santiaga de Compostela ve Španělsku, na kterou vyrazil na památku své milované manželky. Jel vždy sám, nespěchal, přespával v noclehárnách, pilně si zapisoval, a hlavně načrtával co viděl a zažil. O tři roky později zase vyjel z Lisabonu a dva měsíce putoval na kole přes celou Evropu domů, ujel přitom přes pět tisíc kilometrů! A to mu bylo třiasedmdesát! V šestasedmdesáti se vydal na kole z Prahy do Paříže, ale kousek před cílem nešťastně spadl a zlomil si pánev. Nemocnice, transport domů, dlouhá rehabilitace... Na kolo ale nezanevřel, a když se uzdravil, jezdil na něm i v osmdesáti!

Já jsem se s ním naposledy setkal v Poštovním muzeu v Praze, když přebíral ocenění v soutěži o nejkrásnější známku a celinu roku. Skromný a nenápadný starý pán mi pevně stiskl ruku a já si pak po jeho odchodu vzpomněl na slova Jaroslava Seiferta o podávání ruky mezi generacemi – byla to stejná ruka, kterou jistě nečíslněkrát stiskl svému otci Cyrilovi a spoustě přátel ve Sdružení českých umělců grafiků Hollar, z nichž mnozí byli rovněž tvůrci poštovních známek.

Jiřího Boudu měla ráda i moje maminka, které ho připomíná jedna z jeho litografií s vyobrazením budovy Poštovního muzea na Nových mlýnech v Praze, kterou má doma vyvěšenou; po léta tam pracovala v prodejně historických pohlednic Profil. S jeho litografiemi na toto téma se můžeme setkat i na propagačních materiálech muzea a jedna vyšla i na příležitostné dopisnici.

Jiří Bouda se dožil pozhnaného věku jedenaosmdesáti let, a jak jsme si ukázali, v neobyčejně dobré kondici.

S jeho odchodem však umělecká tradice rodin Suchardů a Boudů nekončí. I Jiřího syn Martin (nar. 1965) je vý-

tvárníkem – vystudoval Hollarku a pak Akademii výtvarných umění a teď už více než patnáct let pracuje v litografické dílně a sám se grafice věnuje i jako autor. V rozhovoru v časopisu Xantipa vzpomíná, že ho k litografii přitáhl už jako malého právě Langweilův model Prahy, který tehdy restaurovali jeho rodiče. Protože to dělali po malých úsecích doma, měl každodenně možnost podrobně si ho prohlížet, a když třeba jezdil autíčkem Prašnou branou, mohl si všimnout, že už Langweil používal při jeho tvorbě litografické polotovary například střešních tašek, které by jinak nebylo v lidských silách nakreslit a kolorovat ručně. S dědečkem Cyrilem už litografie tisknout nestihl, ale tatínkovi Jiřímu jich zhotovil mnoho. A samozřejmě i svoje – vždyť je akademickým malířem! I proto je mi trochu líto, že úkol vytvořit návrh poštovní známky na počest jeho tatínka, nebyl svěřen právě jemu – jako tomu bylo o generaci dříve u známky na počest Cyrila, vytvořené Jiřím.

Namísto toho byl osloven Vladimír Suchánek, skvělý grafik a zkušený autor známek, jehož Jan Hus z roku 2015 podle mě patří k nejkrásnějším vydáním za čtvrtstoletí České republiky. Nyní však tehdejší úspěch nezopakoval. Známkou s Boudou má zřejmě budit dojem civilního podání, mně ale připadá odbytá, fotoprotřet prvoplánově předstřečený před lokomotivu, obojí přitom neostré, zahalené mléčnou clonou, v podstatě nezdařená fotomontáž. Modrý obličej snad má evokovat barvu železnice, ale nezasvěcenému připomíná spíše Fantomase. Prostě dvakrát promarněná příležitost...

Naproti tomu kresebná výzdoba obálky dne vydání s historickou lokomotivou a dvěma ajznboňáky je zdařilá, krásně vyrytá a dobře vytištěná, hezká je i zvolená černozeleň barva. V razítku na FDC je monogram Jiřího Boudy a historizujícím pojetím dobře harmonuje s její levou stranou; se známkou ale z výtvarného hlediska nemá nic společného.

FB

S jeho odchodem však umělecká tradice rodin Suchardů a Boudů nekončí. I Jiřího syn Martin (nar. 1965) je vý-

